

(POLİTİKA)

Çerkesler ve Çatı Partisi

Türkiye'deki demokratik dönüşümün Çerkeslere, Çerkeslerin de Türkiye'nin demokratik dönüşümüne ihtiyacı vardır. Bu süreçte ortaya çıkan ve Türkiye'nin tüm demokrasi güçlerini bir şemsiye altında toplamayı hedefleyen Çatı Partisi, tüm ezilenler için olduğu gibi yok sayılan ve asimile edilmek istenen Çerkes halkı için de bir kurtuluş ümidi olacaktır.

MUTLU ÇETİN

1990'larla beraber Kafkasya'da Çerkesler yeniden bir ulusal uyanış yaşamaya başladı. Bunun sonucunda en büyük Çerkes diasporasını barındıran Türkiye'de de yeni hareketlenmeler kendisini farklı şekillerde ifade etmeye çalıştı. Anadil eğitimi veren kursların açılması, Kafkasya ile bağların sıklaşması, Çerkes toplumunun sesi olmaya aday bir dizi yayının yeniden yayınlanmaya başlaması, Abhazya, Osetya ve Çeçenya ile ilgili aktif dayanışma eylemlerinin örgütlenmesi bu uyanışın belirtileridir. Şimdi bu uyanış yeni bir evreye geçmek ve kendi taleplerini Anadolu coğrafyasının diğer ezilenlerinin sosyal ve kültürel talepleri ile birleştirmek ve eşit-özgür bir geleceği inşa etmek için yeni yükleri sırtlanmak zorundadır. Türkiye'deki demokratik dönüşümün Çerkeslere, Çerkeslerin de Türkiye'nin demokratik dönüşümüne ihtiyacı vardır. Bu süreçte ortaya çıkan ve Türkiye'nin tüm demokrasi güçlerini bir şemsiye altında toplamayı hedefleyen Çatı Partisi, tüm ezilenler için olduğu gibi yok sayılan ve asimile edilmek istenen Çerkes halkı için de bir kurtuluş ümidi olacaktır.

Savaşlar ve sürgünlerle geçen acılı bir tarih

Karadeniz ile Hazar Denizi arasındaki coğrafyada yaşayan, mitolojiye konu olan Kaf (Kafkas) Dağı'nın insanları Çerkesler; Adige, Abhaz, Kabardey, Oset, Çeçen, Avar, Lezgi, Karaçay, Balkar vb. birçok etnisiteden oluşan bir halklar topluluğudur. Daha doğru bir ifadeyle Çerkeslik bu halkların ortak üst kimliğidir. Onları bu üst kimlik altında birleştiren öge dil veya ırk birliğinden ziyade Kafkas coğrafyasını çok uzun yüzyıllardır ortaklaşa paylaşmaktan gelen bir kültür birliğidir.

Çerkesler tarih boyunca çok acılar çekti ve ülkeleri Kuzey Kafkasya pek çok akına ve uzun süreli işgale uğradı. Kuzey Kafkasya bu nedenlerle gerçekleşen göçlerin kimi zaman kaynağı, kimi zaman ise geçiş alanı oldu. Bu trajik olaylar silsilesi içinde hiç

şüphesiz en korkuncu binlerce yıllık kökleri olan bu halkın neredeyse tamamının vatanları olan Kuzey Kafkasya'dan sürüldüğü 1864 yılında gerçekleşti. Emperyalistler arası çekişmelerin ve Rus Kolonyalizminin kurbanı olan Çerkesler, daha sonra Lenin tarafından alaşağı edilecek olan Çarlık İdaresi tarafından yurtlarından sürgüne yollandı. Yaklaşık 1,5 milyon insan vatanları Kuzey Kafkasya'yı terk ederek, o vakitler Osmanlı İmparatorluğu toprağı olan Anadolu, Balkanlar, Ürdün, Suriye, Filistin gibi birçok farklı coğrafyaya dağıldı. 500 bin civarında insan sürgün yolculuğunda ve ilk yerleştikleri bölgelerde yaşamını yitirdi. Sadece Trabzon Limanında 53 bin insan öldü. Bu arada sürgün edilmek bile kendilerine çok görülen Vubihlar gibi bazı halklar ise Çarlık Ordusu tarafından neredeyse son ferdine kadar yok edilip tarih sahnesinden barbarca silindi.

Ne var ki yaşam akıp gidiyor ve Çerkes halkları çektikleri acıları sadece unutmayı değil, başkalarının da benzer acıları asla yaşamamasını diliyor. Çerkesler baskı ve sömürünün her türlüşününün mazi olacağı özgür bir dünyada, diğer halklarla el ele, barış ve esenlik içinde, eşitçe, kardeşçe yaşamak istiyor.

Oysa yaşanan gerçeklik bir türlü buna izin vermiyor. Büyük emperyalist güçlerin ve onların bölgesel aktörlerinin arasında sıkışıp kalan Çerkeslerin unutmak istedikleri acılarına her gün bir yenisi ekleniyor. İşte Çeçenistan, işte Nalçık, işte Abhazya'da yaşananlar. İşgal, savaş, kan, gözyaşı, ambargolar ve sefalet uğursuz bir yazgı gibi Çerkeslerin yakasına yapışmış durumda. Üstelik tüm bunlara başta Türkiye olmak üzere diasporada yaşanan ülkelerin Çerkes kültürünü ve ulusal aidiyetini yok sayan inkarcı ve asimilasyoncu politikaları eklendiğinde, durum daha da vahim bir hal alıyor. Bir halk elbirliği ile yok sayılmak, yok edilmek isteniyor.

Çerkeslerin talepleri var

Bugün diasporada ve anavatanda yeniden uyanışa geçen Çerkes halkının somut talepleri var. 19. yüzyılda "Çerkes halkına soykırım yapıldığının tescil edilmesi" ve "Çerkes halkına sürgün ulus statüsü" verilmesi, Çerkeslere hem Rusya hem de yaşadıkları ülke vatandaşlığı olmak üzere "çifte vatandaşlık hakkı" tanınması ve Çerkes halkının ulusal topraklarına dönebilme garantisi verilmesi bu taleplerin uluslararası boyutu olanlarından sadece birkaçı.

Çerkesler, Çeçenya'da 40 bini çocuk 250 bin cana mal olan ve bütün nüfusu bir milyon iken dörtte birini yitiren Çeçen halkı için soykırıma dönüşen kirli savaşın sona ermesi, barış ortamında Çeçen halkının da onaylayacağı statünün oluşturulması ve Avrupa Birliğince tescillenen insan hakları ihlallerine

duyarlı olunması, mültecilere resmi statü tanınmasını istiyor.

Çerkesler, Abhazya'nın bağımsızlığının tanınması, Gürcistan'ın savaşa davetiye çıkaran yaklaşımlarına net tavır alınması, Türkiye'nin Gürcistan'a verdiği askeri ve siyasi desteğin komşuluk ilişkilerini aşan bir uygulama olduğundan hareketle ve kendi vergilerinin Abhazya ve Osetya halkına kurşun olarak geri dönebileceğinin dikkate alınarak sona erdirilmesini talep ediyor. Güney Osetya halkının geleceğine özgürce karar verme hakkına saygı duyulması, Rusya Federasyonu'nda yeni idari düzenlemelerle küçük federatif cumhuriyetlerin eritilmesi uygulaması için tartışma yaratılarak kamuoyunun nabzının ölçülmeye çalışıldığı Adıgey Cumhuriyeti konusunda duyarlı davranılması çağrısını yapıyor.

Öte yandan en büyük Çerkes diasporasını barındıran Türkiye'de, Türk, Kürt, Laz, Arap, Ermeni, Arnavut, Boşnak ve Roman tüm halkların eşit bir şekilde barış içinde bir arada yaşamaları için gerekli kültürel-demokratik hakların ayırmsız uygulanması, etnik ve ulusal kimliklerin özgürce ifadesi ve resmi düzeyde tanınması, anadille eğitim, özgürce örgütlenebilme, siyasi temsilcilerini meclise gönderebilme, ana dilde isim-soy isim ve köy isimleri konusunda sıkıntıların giderilmesi, gerçek demografik yapıyı ortaya koyabilecek resmi araştırmaların yapılabilmesi, kültürle ilgili sosyal-kültürel araştırmaların önünün açılması ve üniversitelerde gerekli birimlerin oluşturulması artık demokrasinin olmazsa olmaz şartları haline geliyor.

Güncel tablonun dayattığı tüm karamsar kurgulara inat Çerkes halkları eşit ve özgür bir halk olarak kuracağı geleceğine dair umudunu yitirmiş değil. Çerkesler, bedeller ödense de, mücadele uzun sürse de, insanı insan yapan değerlere sahip çıkanlarla birlikte, mümkün olan bir başka dünyada onurlu yerini alacağını biliyor.

Kısacası Kafkasya'da, Türkiye'de, Ortadoğu'da veya dünyanın neresinde yaşarsa yaşasın, Çerkesler artık yok sayılmayı ve inkarı ve imha politikalarını kabullenmeyecektir. Kültürü ve diliyle insanlık ailesinin vazgeçilmez bir değeri olan bu halk artık dostunu ve düşmanını daha fazla ayırt etme yolundadır. Türkiye'nin tüm ezilenlerini demokratik bir cephede kol kola ortak mücadeleye sevk etmeyi önüne koyan Çatı Partisi girişimi ile güneş bu coğrafyada farklı doğacak, Çerkesler de Türk Kürt, Laz, Arap, Ermeni, Arnavut, Boşnak ve Roman tüm halkların farklılıklarla bir arada yaşamalarının bir zenginlik olduğunu özümseyen herkesle birlikte, bu farklı ve özgür yeni güne karınca karınca kendi ruhunu katabacak, ortak çatının gök kuşağındaki yerini alacaktır.